

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

О. Губарик, к.е.н., доцент

При організації бухгалтерського обліку підприємство на підставі НП(С)БО та інших нормативно правових актів із бухгалтерського обліку повинно самостійно визначити облікову політику за погодженням із власником чи власниками, а також вибрати форму організації бухгалтерського обліку, про що складає розпорядчий документ [2].

Основні засоби як під впливом зовнішнього середовища так і під час виробничого процесу зношуються і переносять поступово свою початкову вартість на витрати виробництва протягом нормативного терміну їх служби шляхом нарахуванням зносу за встановленими нормами. Про знос можна сказати що, це коли засоби праці протягом свого терміну служби втрачають техніко-економічні властивості або фізичні якості наслідком чого є і втрата первісної вартості. Тобто відбувається старіння основного засобу - це матеріальний знос, або ж під дією технічного прогресу відбувається моральний знос.

Усі основні засоби не залежно від того діючі вони чи не діючі, приймають участь у виробництві чи ні, мають властивість зношуватись. Отже зношуваність є основою амортизації. А систематичний розподіл вартості, яка амортизується протягом всього терміну експлуатації і є амортизацією як зазначено в НП(С)БО [3]. Підприємства нараховують амортизацію спираючись на П(С)БО 7 «Основні засоби». Амортизація нараховується на всі об'єкти основних засобів крім земельних ділянок, природних ресурсів, капітальних інвестицій протягом строку корисного використання [1]. Але цей стандарт не визначає ні терміну, протягом якого може використовуватись ОЗ, ні методу як визначати ліквідаційну вартість. До нових об'єктів, які купуються, додається технічна документація, на основі якої можна встановити термін служби, але не можна врахувати індивідуальні особливості використання даного об'єкту. Можна скористатись податковим законодавством, адже ПКУ пропонує розподіл основних засобів на групи з мінімально допустимим терміном корисного використання. І навіть якщо підприємство придбало основний засіб з терміном меншим за мінімально допустимий, все рівно треба керуватись встановленими ПКУ строками корисного використання. В ПКУ з січня 2015 року є два поняття амортизації:

«податкова амортизація» і «бухгалтерська амортизація». Підприємство повинне збільшувати фінансовий результат до оподатковування податком на прибуток на суму амортизації, яка нарахована згідно норм національних стандартів і відповідно зменшити на суму нарахованої амортизації згідно ст. 138 ПКУ. Тобто амортизація нарахована в бухгалтерському обліку корегується на податкові різниці. При нарахуванні амортизації до податкових різниць відносяться: амортизація основних засобів, які не використовуються у виробництві, тобто невиробничого призначення; суми дооцінки та переоцінки об'єктів ОЗ; обмеження при проведенні ремонтів основних засобів.

Амортизація починає нараховуватись з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт основних засобів був введений в експлуатацію. Припиняють нараховувати амортизацію у місяці, наступним за місяцем, коли об'єкт основних засобів вибуває.

В наказі про облікову політику підприємство повинно вказати вибраний метод нарахування амортизації, як один із вагомих елементів облікової політики, бо амортизація це суттєвий інструмент, яким управляють результати діяльності підприємства.

Кумулятивний і виробничий методи дають змогу перевищити відрахування застосовуючи прямолінійний метод на протязі більшості років, ніж при методі зменшення залишкової вартості. Якщо застосовувати метод прискореного зменшення залишкової вартості, маємо більший річний обсяг амортизаційних відрахувань на початку експлуатації основних засобів, ніж при застосуванні прямолінійного методу.

Отже можна зробити висновки, що, насамперед, різниця між методами амортизації полягає в темпах списання первісної вартості об'єктів основних засобів. Щоб відшкодувати більшу частину витрат на придбання основних засобів у першій половині терміну експлуатації, підприємству потрібно застосовувати прискорені методи амортизації. Нараховувати амортизацію також можна по нормам, застосовуючи мінімально допустимі строки корисного використання, вказані у статті 138.3.3 ПКУ. В обліковій політиці підприємства можна переглянути строки експлуатації деяких об'єктів основних засобів, якщо умови їх використання та очікувані економічні вигоди змінилися.

Література:

1. Батіщев В. Методи нарахування амортизації: вибір повинен бути усвідомленим / В. Батіщев // Бухгалтерія. – 2014. – 23 липня (№ 30). – С. 127-132.

2. Організація бухобліку на новоствореному підприємстві / Інтерактивна бухгалтерія, бухгалтерський сервіс – газета № 2 / 3 січня 2019 – URL: [http://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9007/101600#:~:text= Організація %20бухгалтерського%20обліку%20на%20підприємстві,5%20ст](http://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9007/101600#:~:text=Організація%20бухгалтерського%20обліку%20на%20підприємстві,5%20ст)

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. / Верховна Рада України, Законодавство України – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.